

ВИСНОВОК
щодо проєкту Закону України
«Про внесення змін до статті 49 Закону України "Про фізичну культуру і спорт" щодо уточнення вимог до фахівців, які мають право здійснювати тренерську діяльність»

(реєстр. (11470 від 09.08.2024, н.д. Г. Мазурашу та ін.)¹

1. Загальна характеристика законопроекту.

Метою законопроекту є внесення до статті 49 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» змін, що надаватимуть право, як виняток, працювати тренерами (тренерами-викладачами) спортсменам рівня призерів чемпіонату України серед дорослих і вище або які мають спортивне звання «Майстер спорту» і вище, за наявності сертифікату національної федерації з відповідного виду спорту щодо компетентності для здійснення тренерської діяльності.

На думку ініціатора законопроекту, такі зміни, зокрема, дозволять офіційно працювати тренерами таким фахівцям, як один з наставників рекордсменки світу, чемпіонки світу і олімпійської чемпіонки зі стрибків у висоту Ярослави Магучіх, який є майстром спорту, але оскільки не має вищої фізкультурної освіти, не може бути оформлений офіційно тренером.

Законопроектом пропонується внести зміни до частини другої статті 49, доповнивши вимоги до фахівців, які мають право працювати тренерами (тренерами-викладачами), формулюванням: «Як виняток, працювати тренерами (тренерами-викладачами) можуть також спортсмени рівня призерів чемпіонату України серед дорослих і вище або які мають спортивне звання «Майстер спорту» і вище, за наявності сертифікату національної федерації (асоціації) з відповідного виду спорту щодо компетентності для здійснення тренерської діяльності».

2. Належність законопроекту за предметом правового регулювання до міжнародно-правових зобов'язань України в сфері європейської інтеграції та сфери дії права Європейського Союзу.

За своєю метою проект акта спрямований на виконання положень Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їх державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода), що передбачає співробітництво у галузі спорту та фізичної культури, а також боротьби із загрозами для спорту, наприклад з

¹ Комітет розглянув проект Закону на своєму засіданні 12 вересня 2024 року (протокол №206) відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України

допінгом, договірними матчами, расизмом та насильством (стаття 441 Глави 25 “Співробітництво у сфері спорту та фізичної культури” Розділу V “Економічне та галузеве співробітництво” Угоди).

Предмет правового регулювання проєкту акта охоплюється:

- Конвенцією Ради Європи проти маніпулювання спортивними змаганнями від 18.09.2014, ратифікованою Україною 16.11.2016 (далі – Конвенція Ради Європи);

- Антидопінговою конвенцією від 16.11.1989, ратифікованою Україною 15.03.2001 (далі – Антидопінгова конвенція);

- Міжнародною конвенцією про боротьбу з допінгом у спорті від 18.11.2005, ратифікованою Україною 03.08.2006 (далі – Конвенція про боротьбу з допінгом у спорті);

Резолюцією Європейського Парламенту від 2 лютого 2012 року про європейський вимір у спорті (2011/2087(INI));

- Резолюцією Європейського Парламенту від 23 листопада 2021 року щодо спортивної політики ЄС: оцінка та можливі шляхи руху вперед (2021/2058 (INI)) (далі - Спортивна політика ЄС);

- Резолюцією Європейського Парламенту від 2 лютого 2017 року про комплексний підхід до спортивної політики: належне управління, доступність та цілісність (2016/2143 (INI));

- Резолюцією Ради та представників урядів держав-членів, які зустрічаються в рамках Ради, щодо ключових характеристик Європейської спортивної моделі 2021/C 501/01 (далі - Європейська спортивна модель);

- Рекомендацією CM/Rec(2021)5 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам щодо переглянутої Європейської спортивної хартії (далі - Європейська спортивна хартія);

- Резолюцією 38C/47 Генеральної конференції Організації Об’єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (далі – ЮНЕСКО) про перегляд Міжнародної хартії фізичного виховання, фізичної активності та спорту (далі – Міжнародна хартія фізичного виховання, фізичної активності та спорту);

3. Відповідність законопроєкту міжнародно-правовим зобов’язанням України в сфері європейської інтеграції та праву ЄС.

Визначальною характеристикою спортивної політики ЄС є побудова окремої галузі законодавства ЄС про спорт, яка покликана виходити за рамки простого застосування законодавства до спорту та вироблення правового підходу до вирішення спортивних суперечок, який дозволяє як регуляторним, так і політичним цілям ЄС щодо спорту співіснувати в рамках спортивної політики ЄС. Подвійні концепції спортивного законодавства ЄС та спортивної політики ЄС виникли за відсутності загальної договірної бази щодо спорту.

Важливо зазначити, що традиційно саме спортивним сектором розроблялися правила, за допомогою яких намагалися підтримувати конкурентний баланс між учасниками. З огляду на масштаби комерціалізації у європейському спорті, підтримка цих правил багатьма вважається необхідною. Однак багато з цих передбачуваних правил про конкуренцію ЄС розглядав як антиконкурентні. З одного боку, ЄС зацікавлений у регуляторній політиці у спорті як результат свого прагнення захистити правові основи єдиного ринку. З

іншого боку, ЄС формує політичні прагнення до розвитку спорту, особливо у сфері ініціатив «Європи людей», з огляду на національні особливості держав-членів та їхні правові системи.

Наразі у ЄС відсутня необхідна правова база для розробки повноцінної спільної спортивної політики, підкріпленої основними та вторинними законодавчими діями. Тому спортивна політика має насамперед регулятивний характер, що прагне змінити цінності, які лежать в основі регулювання спорту. Іншими словами, спортивна політика намагається збалансувати класичне регулювання єдиного ринку спорту з такою формою регулювання, яка поважає спортивний соціальний та культурний характер.

Подібно до більш широкої системи тренерства, конкретні правила та положення, пов'язані зі спортивним тренерством, включаючи необхідну кваліфікацію, етичні стандарти, права та обов'язки тренерів у ЄС різноманітні та значною мірою регулюються на національному рівні. Частина цієї відсутності розуміння впливає з величезної різноманітності тренерства та загальних спортивних систем у різних країнах.

Організаційні спортивні системи держав-членів ЄС дещо відрізняються одна від іншої, як, власне, і рівень регулювання. Наприклад, Франція є прикладом досить жорсткої системи регулювання, в якій для виконання певних тренерських критеріїв, включаючи всі оплачувані тренерські заходи, у Code du Sport² зазначається, що професіонали повинні мати сертифікат або кваліфікацію, яка гарантує їхню компетентність, і ці кваліфікації повинні бути зареєстровані у Національному реєстрі професійних сертифікатів. Деякі інші держави-члени хоч і мають єдину систему кваліфікації тренерів, однак не застосовують національну, мультиспортивну систему ліцензування.

Ще одним елементом, що ускладнює сферу регулювання тренерської діяльності в ЄС, є особливий статус, що надається спорту в цілому. З одного боку, суб'єкти спорту, такі як спортсмени чи тренери, підпорядковуються правилам і положенням спортивних федерацій, які часто мають повноваження приймати обов'язкові квазісудові рішення. З іншого боку, у Європейському Союзі формується перспектива того, що спорт став основним видом економічної діяльності і, отже, повинен регулюватися як такий, у тому числі щодо правил змагань, правил зайнятості та інших правових принципів³. Ця суперечність між прагненням спортивного сектору до автономії та зростанням прагнення держави до регулювання, швидше за все, сприяє сильно диференційованим рівням регулювання спортивної тренерської діяльності та спорту в цілому в усьому Європейському Союзі.

Ще одним фактором, що сприяє розрізненому характеру регулювання спорту та тренерської діяльності в ЄС, є те, що здебільшого Європейський Союз не має повноважень приймати політику чи правила, пов'язані з цією сферою. Європейський Союз уповноважений координувати або доповнювати дії держав-членів, пов'язані зі спортом, які, як і раніше, зберігають за собою основні повноваження. Дійсно, стаття 165 Договору про функціонування Європейського Союзу (TFEU) надає Європейському Союзу певну, обмежену основу для

---

² https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006071318/

³ https://www.peak-coaching.eu.com/wp-content/uploads/2021/03/PEAK_ResearchReport.pdf

діяльності у сфері спорту. А саме, Європейський Союз може сприяти структурованому соціальному діалогу із провідними спортивними організаціями та іншими зацікавленими сторонами у спорті, а також пряме фінансування певних пріоритетів спортивної політики через механізм фінансування Erasmus.

4. Висновок Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу.

Таким чином, проєкт акта *не суперечить* цілям Угоди про асоціацію, водночас, потребує врахування вищезазначеного досвіду регулювання тренерської діяльності у сфері спорту держав-членів ЄС на прикладі Франції щодо сертифікації або кваліфікації, яка гарантує компетентність.

